

Motion till riksdagen 2019/20:179

av **Ola Johansson (C)**

Nytt organdonationssystem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ny lagstiftning genom att införa ett s.k. opt-out-system gällande organdonation i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svenskar är mest positiva till organdonation i världen. Ungefär 8 av 10 svenskar är positivt inställda till att donera organ efter sin död. Ändå är organbristen så stor att det i snitt dör en människa i veckan som väntar på organ. I början av sommaren fanns det ett behov av 814 organ i Sverige. I snitt, de senaste 15 åren, har antalet donatorer legat stabilt på ca 150 stycken per år i Sverige. Det finns också stöd för att donationsfrekvensen kraftigt varierar över tiden i enskilda landsting och regioner i Sverige, och dessa skillnader kan inte enbart förklaras av befolkningsstrukturens variationer.

Trots vår positiva syn på organdonation hamnar Sverige långt efter när vi vidgar blicken till övriga länder i Europa gällande avlidna donatorer per miljon invånare. Länderna på topp fem på listan har alla ett opt-out-system som förutsätter att alla medborgare automatiskt är organdonatorer, om man inte aktivt avregistrerar sig i ett speciellt register.

Vi får inte heller glömma bort den etiska aspekten av ett opt-out-system. Ett sedan innan känt ställningstagande till organdonation underlättar för anhöriga i en redan svår stund. Hälso- och sjukvårdspersonalen kommer i många fall att ställa frågan till de anhöriga hur patienten ställer sig till donation. Ofta är det så att detta är en oerhört svår fråga för en redan känslös anhörig i en pressad situation, i en osäker miljö när man kanske aldrig diskuterat frågan innan med sina närmsta. Här underlättar ett opt-out-system oerhört mycket eftersom valet redan är gjort.

Det underlättar också för hälso- och sjukvårdspersonal som redan vet vilken typ av medicinering som ska ges i livets slutskede för att organen ska klara sig samtidigt som patienten ska ha det så bra och smärtfritt som möjligt. Skulle det vara så att det finns

speciella eller religiösa skäl till att anhöriga tar ett mycket starkt avstånd från donation av patientens organ får opt-out-systemet givetvis respektera detta.

En del kan önskas kring förtydligandet av hälso- och sjukvårdens ansvar för organdonationer, nationella informationskampanjer samt opinionsbildning som riktar sig mot allmänheten, effektivisering gällande både nationell samt internationell samordning, integritetsskyddande av donationsregistret, ersättning för levande donatorer m.m. Att införa ett opt-out-system, som andra europeiska länder framgångsrikt gjort, borde vara ett första steg.

Regeringen behöver skyndsamt lägga fram förslag till en ny lagstiftning för införandet av ett opt-out-system samt vidta andra åtgärder som underlättar och ger ökad organdonation i Sverige. En donator kan rädda upp till åtta liv.

Ola Johansson (C)